



Stockholm 20 september 2012

svensk scenkonst

branschorganisation för arbetsgivare
inom musik, dans och teater

Enheten för konstarna
Katarina Höög
Kulturdepartementet
Drottninggatan 16
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2012:16 Att angöra en kulturbygga – till stöd för förnyelse och utveckling inom kulturområdet

Svensk scenkonst har som remissinstans möjligheten att kommentera det delbetänkande *kommittén Kulturbryggan* lade fram till Kulturdepartementet.

Sammanfattning

Kommittén Kulturbryggan presenterar i sitt delbetänkande förslag om att inrätta en ny myndighet vid namn *Kulturbryggan* med ett anslag om 25 miljoner att fördela som bidrag till nyskapande kulturell projektverksamhet.

Kommittén Kulturbryggan har haft att särskilt verka för samverkan med andra finansiärer. Det är positivt. Huruvida *Kulturbryggan* lyckats med sitt uppdrag och om verksamheten fått önskad effekt, ges dock inte tillräckligt tydliga svar på i betänkandet. *Kulturbryggans* definition av privat inbegriper mycket, och missar kanske just därför i tydlighet.

Skapandet av *Kulturbryggan* är tillkommet för att täcka förlusten av *Framtidens kultur*. Finansiellt och utslaget på årsbasis hamnar *Kulturbryggan* också på i stort sett samma nivå som *Stiftelsen Framtidens kultur* skulle ha haft att bidra med. Där *Framtidens kultur* kunde agera relativt fritt, innebär däremot *Kulturbryggans* konstruktion med sitt motprestationskrav en inte obetydlig risk för att redan från start tappa många kreativa och nyskapande projekt.

Modellen med en bedömarpool anser vi vara bra för att säkerställa kvalitén i ansökningarna så länge den genomförs av minst två externa sakkunniga bedömare.

Samtidigt som vi är positiva till att det görs en så välbehövlig satsning som *Kulturbryggan*, ställer sig *Svensk scenkonst* tveksamma till om ytterligare en statlig myndighet är vad kulturen behöver. Med utgångspunkt från långsiktig satsning på *Kulturbryggans* hittillsvarande verksamhetsslag, **föreslår vi en stiftelse** med medeltilldelning baserat på beräkningen 25 miljoner + 7 miljoner (anslagsmedel och administrationskostnad), totalt 32 miljoner under 10 år. Det är, uppräknings inte medräknade, 320 miljoner, som vi föreslår förs över till en för ändamålet särskilt skapad stiftelse.



En oberoende bidragsgivare på kulturområdet

Under 16 år fungerade *Stiftelsen framtidens kultur* som en viktig katalysator för nyskapande kulturprojekt som annars hade haft svårt att passa in i existerande anslagsmodeller. Många gånger var det den enda källan för finansiering som fanns tillgänglig. En stor styrka för *Stiftelsen framtidens kultur* var just att den fick ett stort eget kapital att förvalta. En annan styrka var dess driftsform. Kombinationen garanterade ett oberoende från kortsiktig statlig styrning och en långsiktighet i verksamheten, något unikt för statligt kulturstöd i svensk historia.

Det är en bra ambition att *Kulturbryggan* ska ta vid där *Stiftelsen framtidens kultur* slutade.

Försöksverksamheten 2011

Kulturbryggan genomförde 2011 och genomför fortfarande en försöksverksamhet som ligger till grund för kommitténs förslag om hur fortsatt verksamhet ska gå till. En grundläggande del utav kommitténs uppdrag från regeringen har varit att öka den alternativa kulturfinansieringen. Detta är något som grundläggande skiljer *kommittén Kulturbryggans* verksamhet från *Stiftelsen framtidens kultur*. Där *Framtidens kultur* kunde agera relativt fritt, innebär *Kulturbryggans* konstruktion med sitt motprestationskrav en inte obetydlig risk för att redan från start tappa många kreativa och nyskapande projekt.

Kommittén har beslutat att ge två olika typer av stöd. Dels ett mindre startstöd till projekt och verksamheter som ligger i startgroparna och ett större genomförandestöd. Genomförandestödet har haft ett krav på minst 50 % medfinansiering och att minst en av bidragsgivarna ska vara privat. *Kommittén* har valt att definiera privat på följande vis:

En privat källa kan vara en privat stiftelse (ej offentligt finansierad) eller fond, ett företag eller bolag (ej offentligt finansierad), sponsring, crowd-sourcing (*vi utgår från att man här menar crowd funding. vår anmärkning*), stipendium eller donationer. Om man vill satsa egna pengar kan man göra detta, om dessa inte redan är finansierade av projektet, till exempel lön. Vid sponsring är det viktigt att man kan omvandla investeringen till siffror i budgeten, så ett monetärt värde krävs.

SOU 2012:16 s. 65

Det centrala i *Kulturbryggans* verksamhet har varit att skapa incitament för flera olika finansierare. Uppsåtet är gott men har man lyckats? **Av totalt 68 miljoner kronor kommer 25 från Kulturbryggan, 29 från annat offentligt stöd och endast 14 från alternativa privata källor. Det skapar dessutom otydlighet att särredovisa medfinansieringen och samtidigt räkna med den som ett resultat av den egna verksamheten.**

Definitionen av begreppet privat är väldigt bred. När nu huvudsyftet med Kulturbryggan varit att öka finansiering från näringslivet hade det varit intressant med en mycket mer djuplodande analys av resultatet, och tydligare nedbrytning av det privata stödet.

Av bidragsansökningarna för genomförandestöd hade 89 % medfinansiering. (tabell 4.7 s. 66) Detta tyder på att det i första hand är projekt med privat medfinansiering som söker stödet. Detta stärker vårt påstående om risken att missa många spännande, nyskapande projekt som inte har denna grundförutsättning – medfinansiering.



Man har valt att i bidragsbedömningen använda sig av en så kallad bedömarpool. Vi tycker att detta är en bra konstruktion och enligt den erfarenhet man har från försöksverksamheten bör alla ansökningar granskas av minst två externa bedömare.

Tillgängliga verksamhetsformer

Som *kommittén* presenterar i sitt delbetänkande är det inga större skillnader med att skapa en ny myndighet och att ha en integrerad beslutsgrupp. En egen myndighet skulle dock svara direkt inför regeringen och vara något mer fristående. Däremot skulle kostnaderna vara något högre. *Svensk scenkonst* är tveksamma till om ytterligare en statlig myndighet är vad kulturen behöver.

Utav de myndigheter man räknar upp anser kommittén att *Statens kulturråd* är bäst lämpat för en integrerad beslutsgrupp då de är de enda som idag har hand om ett lika brett kulturuppdrag som *Kulturbryggan* är tänkt att ha.

Svensk scenkonst saknar som alternativt förslag en analys och diskussion kring stiftelseformen. Utomlands är det fortsatt en vanlig och effektiv form att hantera även kortsiktiga (läs tio, eller till och med fem år) punktinsatser inom olika politikerområden.

Istället för tungrodd och förhållandevis dyradministrerad myndighet, ser vi många fördelar med att *Kulturbryggan* blir en stiftelse.

Med utgångspunkt från långsiktig satsning på *Kulturbryggans* hittillsvarande verksamhetsslag, föreslår vi en stiftelse med medeltilldelning baserat på beräkningen 25 miljoner + 7 miljoner (anslagsmedel och administrationskostnad), totalt 32 miljoner under 10 år. Det är, uppräknings inte medräknade, 320 miljoner, som vi föreslår förs över till en för ändamålet särskilt skapad stiftelse. Med ett så stort kapital kommer stiftelsen att enbart genom ränteavkastning åtminstone de första 5-6 åren att bära sina administrativa kostnader.

Stiftelsen får inskrivet i stadgarna att ha till uppgift att under tio års tid förbruka sina medel och efter tio år ha avvecklat sin verksamhet.

En stiftelse torde bättre än en myndighet, kunna stödja nyskapande kulturprojekt och främja ökandet av en alternativ finansiering av kulturen. I en stiftelse har man även större möjlighet att samla in donationer från privata källor att fördela till kulturen. Efter de tio åren har staten också en mycket bättre och säkrare grund att utvärdera verksamheten med.

Överväganden och förslag

Förslaget är att inrätta en ny myndighet vid namn *Kulturbryggan* från och med den 1:a januari. Skälen för att en ny myndighet inrättas är att man ska säkerställa verksamhetens oberoende och synliggöra verksamheten.

Hur oberoende kan en myndighet stå då nya förordningar och regleringsbrev utfärdas. Denna fråga kvarstår oavsett om en ny myndighet skapas eller om verksamheten införlivas i en redan existerande myndighet. Med det sistnämnda kunde man möjligtvis hålla nere kostnader.



Kommittén Kulturbryggans försöksverksamhet har varit behövlig efter att *Framtidens kultur* upphört att existera. Det är viktigt att det finns en oberoende källa för finansiering av nyskapande kulturprojekt och det har *Kulturbryggan* i alla avseenden varit. Ekonomiskt konstaterar vi att *Kulturbryggan* i någon mån fyllt tomrummet efter *Framtidens Kultur*, om än inte helt. Idémässigt bygger *Kulturbryggan* på annat.

Ambitionen att skapa en fristående efterföljare till *Stiftelsen framtidens kultur* eller att öka medfinansieringen från alternativa källor är bra.

Ulrika Holmgaard
VD Svensk Scenkonst